

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 27. oktober 2015
Enhed: Psykiatri og Lægemedel-
politik
Sagsbeh.: SUMBGB
Sagsnr.: 1506090
Dok. nr.: 1799863

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 30. september 2015 stillet følgende spørgsmål nr. 233 (Alm. del) til sundheds- og ældreministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Liselott Blixt (DF).

Spørgsmål nr. 233:

”Ministeren bedes kommentere fortrolig henvendelse af 25. september 2015, jf. SUU alm. del – bilag 79.”

Svar:

Jeg skal indledningsvis bemærke, at jeg ikke kan gå ind i den konkrete sag, der beror på en sundhedsfaglig vurdering.

Når det er sagt, er jeg helt på det rene med, at det kan være vanskeligt og frustrerende som pårørende at være vidne til, at ens nærmeste er meget syg og ikke vil modtage behandling.

I dansk lovgivning er det hovedreglen, at indlæggelse, ophold og behandling på sygehusene er frivillig. Det betyder, at en borger som udgangspunkt skal give informeret samtykke til at blive indlagt og til at modtage behandling.

Anvendelse af tvang er et voldsomt indgreb i den enkelte patients frihedsrettigheder og selvbestemmelsesret. Derfor er tvangsindgreb også en undtagelse til hovedreglen om, at indlæggelse og behandling alene må ske med patientens samtykke.

Psykiatriloven er en særlov, som giver hjemmel til at anvende tvang i særligt afgrænsede tilfælde over for borgere, der ikke vurderes at kunne varetage egne interesser på grund af sindssyge. Det er således kun muligt at anvende tvang over for en patient med fx spiseforstyrrelse, hvis patienten er indlagt på en psykiatrisk afdeling, og i øvrigt opfylder betingelserne for anvendelse af tvang. Det er endvidere en overlæge i psykiatri, der træffer beslutning om tvangsbehandling.

Når der anvendes tvang over for en patient, der har en psykisk lidelse, er der flere hensyn, der skal afvejes. På den ene side skal patientens selvbestemmelsesret respekteres, men på den anden side skal der også drages omsorg for de patienter, der på den ene eller den anden måde ikke kan varetage egne interesser. Såvel sundhedsloven som psykiatriloven lægger op til, at den enkelte borger skal have en høj grad af selvbestemmelse, og tvangs- og magtanvendelse må derfor kun anvendes i særligt afgrænsede tilfælde.

Der er i psykiatriloven opstillet nogle overordnede principper, der skal sikre, at der ikke anvendes tvang, før alle muligheder for at opnå patientens samtykke er udtømt. Det følger også af reglerne, at patienter, som er uden for en akut situation, skal have en passende betænkningstid til at tage stilling indlæggelse eller behandling. I be-

tænkningstiden har læge/sundhedspersonen pligt til at motivere patienten til f.eks. at lade sig indlægge frivilligt eller frivilligt undergive sig behandling. Det følger endvidere af principperne, at der ved tvangsanvendelsen altid skal vælges det mindst indgribende tvangsmiddel.

Hvis patienten beslutter sig for at klage over en beslutning om tvangsbehandling, herunder tvangsernæring, efter psykiatrilovens § 12 til Det Psykiatriske Patientklagenævn, har klagen som udgangspunkt opsættende virkning, det vil sige, at behandlingen ikke kan gennemføres, før patientklagenævnet har taget stilling til klagen. Dette gælder dog ikke, hvis omgående gennemførelse af behandlingen er nødvendig for ikke at udsætte patienters liv eller helbred for væsentlig fare eller for at afværge, at patienten udsætter andre for nærliggende for at lide skade på legeme eller helbred.

Tvangsernæring kan kun gennemføres over for patienter, der er indlagt og opfylder betingelserne for tvangstilbageholdelse, dvs. at patienten er sindssyg eller i en tilstand, der må ligestilles hermed, og hvor udsigten til helbredelse vil blive væsentlig forringet (behandlingsindikationen), eller patienten frembyder en nærliggende og væsentlig fare for sig selv eller andre (farlighedsindikationen).

Tvangsernæring med sonde vil f.eks. kunne komme på tale ved behandling af patienter, som er svært afkræftede på grund af blandt andet nervøs spisevægring. Jeg skal i den forbindelse bemærke, at en læge eller andet autoriseret sundhedspersonale er forpligtet til under udøvelsen af sin virksomhed til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed ved udredning og behandling af patienten.

Med venlig hilsen

Sophie Løhde / Birgitte Gram Blenstrup